

7 Απριλίου 2026

Άγιος Τύχων Πατριάρχης Μόσχας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Αγιος Τύχων Πατριάρχης Μόσχας

***Τη αυτή ημέρα, μνήμη του οσίου πατρός ημών Τύχωνος,
πατριάρχου Μόσχας και πάσης Ρωσίας.***

Ο μακάριος αυτός ομολογητής της Πίστεως, στον οποίο ο Κύριος εμπιστεύθηκε το πηδάλιο της ρωσικής Εκκλησίας την ώρα της μεγαλύτερης της δοκιμασίας, γεννήθηκε στις 19 Ιανουαρίου 1865 σε μία κωμόπολι της επαρχίας του Πσκώφ. Σε ηλικία δεκατριών ετών παρακολούθησε το εκκλησιαστικό σεμινάριο του Πσκώφ και μετά από έξι χρόνια γράφθηκε στην θεολογική ακαδημία της Αγίας Πετρούπολεως. Σε ηλικία είκοσι έξι ετών ακολούθησε τον μοναχικό βίο και έγινε μοναχός. Η κουρά του έγινε στο παρεκκλήσι της εκκλησιαστικής σχολής του Πσκώβ, όπου ήταν καθηγητής. Ως μοναχός απέκτησε το όνομα Τύχων, προς τιμήν ενός Αγίου της Ρωσίας, που έζησε κατά τον 18ο αιώνα, του Αγίου Τύχωνα του Ζαντόνσκ (13 Αυγούστου). Χειροτονήθηκε πρεσβύτερος και διωρίσθηκε πρύτανις της Ιερατικής Σχολής στο Χόλμ, της ρωσικής Πολωνίας. Ο ευπροσήγορος χαρακτήρας, η ταπεινότητα και η μεγάλη του ευλάβεια τον κατέστησαν αγαπητό σε όλους, ακόμη και στους μη ορθόδοξους, κάποιους από τους οποίους ωδήγησε στους κόλπους της Εκκλησίας.

Όταν εκλέχθηκε επίσκοπος, σε ηλικία τριάντα δύο ετών, εστάλη στην Βόρειο Αμερική, όπου ανέπτυξε ευρεία ιεραποστολική δράση, ιδρύοντας περισσότερες από πενήντα πέντε ενορίες, μία μονή και μία Ιερατική Σχολή και ανοικοδομώντας τον καθεδρικό ναό του Αγίου Νικολάου στην Νέα Υόρκη. Το 1907 κλήθηκε στην Ρωσία και ενθρονίσθηκε επίσκοπος Γιαροσλάβλ, όπου αγαπήθηκε πολύ από τον λαό εξ αιτίας της πατρικής στοργής του. Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο συμμετείχε ενεργά στην βοήθεια των θυμάτων και την πνευματική ενίσχυση των στρατιωτών. Το 1917, όταν ξέσπασε η Οκτωβριανή Επανάσταση, οι κάτοικοι της Μόσχας αποφάσισαν να εκλέξουν οι ίδιοι τον μητροπολίτη τους και, πέρα από κάθε προσδοκία, εξέλεξαν τον σεβασμιώτατο Τύχωνα. Και ενώ αυτή την περίοδο αναταραχής και σφαγών κατέρρεε το από αιώνων οικοδόμημα των θεσμών και παραδόσεων του ρωσικού λαού, κατά παράξενη επενέργεια της θείας Πρόνοιας, η ρωσική Εκκλησία συνεκάλεσε μεγάλη Σύνοδο και αποφάσισε την επανίδρυση του Πατριαρχείου, που είχε καταργήσει δύο αιώνες πρωτύτερα με τα αυταρχικά μέτρα του ο Μέγας Πέτρος. Υποδείχθηκαν τρεις υποψήφιοι, ακολουθήθηκε η διαδικασία της κληρώσεως ενώπιον της ένδοξης εικόνας της Παναγίας του Βλαντιμίρ στις 27 Οκτωβρίου 1917. Ο κλήρος, τον οποίο τράβηξε ο ερημίτης Γέροντας Αλέξιος, έπεσε στον Άγιο Τύχωνα. Έτσι εκλέχθηκε πρώτος πατριάρχης της ρωσικής Εκκλησίας από τον 18ο αιώνα.

Γεμάτος από πραότητα και διακριτικότητα ο ταπεινός ιεράρχης ήξερε ωστόσο να προασπίζεται τις ευαγγελικές αρχές σε αυτούς τους αποκαλυπτικούς καιρούς. Εν μέσω των θηριωδιών του πολέμου και των διωγμών, που άρχισαν να εξαπολύονται μεθοδικά εναντίον της Εκκλησίας, παρώτρυνε τον λαό στην μετάνοια και απέδιδε αυτές τις συμφορές στις αμαρτίες των χριστιανών: «Η αμαρτία έφθειρε την γη μας, παρέλυσε την πνευματική και σωματική δύναμι των Ρώσων... Η αμαρτία σκότισε το πνεύμα του λαού μας και τώρα περιπλανιόμαστε σε αδιέξοδες ερήμους... Η αμαρτία άναψε παντού την φωτιά των παθών, το μίσος και την εχθρότητα, και ο αδελφός μάχεται τον αδελφό. Οι φυλακές γέμισαν κρατουμένους. Η γη ποτίσθηκε με αθώο αίμα, που χύθηκε από χέρι αδελφικό... Από αυτήν την δηλητηριασμένη πηγή της αμαρτίας ανέβλυσε ο μεγάλος πειρασμός των επίγειων και υλικών αγαθών, με τα οποία πλανήθηκε ο λαός μας και λησμόνησε ότι «ενός έστι χρεία»... Δεν απωθήσαμε αυτό τον πειρασμό, όπως έκαμε ο Χριστός στην έρημο. Θελήσαμε να οικοδομήσουμε τον Παράδεισο επί της γης, χωρίς όμως τον Θεό και τις άγιες εντολές του. Ο Θεός δεν μυκτηρίζεται. Και να, που βρεθήκαμε πεινώντες και διψώντες και κακομοιριασμένοι σε μία γη ευλογημένη με όλα τα αγαθά της φύσεως... Το βαρύ αμάρτημα, το αμετανόητο, έκανε να ανέβει ο Σατανάς από την άβυσσο και τώρα προκαλεί βλασφημία κατά του Θεού και διωγμό κατά της Εκκλησίας».

Τον Ιανουάριο 1918, μπροστά στις σφαγές χιλιάδων αθώων θυμάτων και τις αναρίθμητες βεβηλώσεις των πλέον ιερών και οσίων, ο πατριάρχης αφώρισε τους επαναστάτες, εξακολουθούσε όμως να παροτρύνη τον χριστιανικό λαό να μην εκδικηθή τους διώκτες του και να ακολουθήση το παράδειγμα των πρώτων μαρτύρων.

Τον Ιούλιο 1919 έλεγε: «Ο Κύριος δεν παύει να εκδηλώνη την ευσπλαγχνία του στην ορθόδοξη ρωσική Εκκλησία. Της επιφυλάχθηκε να δοκιμασθή και να επαληθευθή η αφοσίωσί της στον Χριστό και τις εντολές του, όχι μόνον σε καιρό ευημερίας αλλά και σε αυτές τις ημέρες των διωγμών. Ημέρα με την ημέρα ο στέφανός της είναι λαμπρότερος... Αποκτά νεομάρτυρες και βρίσκει παρηγορία στην ευλογία του ουράνιου Νυμφίου... Λίγο ενδιαφέρει, αν στην εκκοσμικευμένη αντίληψι η χαρά, που εκπηγάζει από τις οδύνες τις οποίες υπομένει για τον Χριστό, φαίνεται “άκαιρη” και “βίαιη”, σας παρακαλούμε όμως, ικετεύουμε όλα μας τα ορθόδοξα τέκνα να μην απόσχουν από αυτήν την μοναδική σωτήρια στάσι του Χριστού, να μην εγκαταλείψουν την οδό του Σταυρού, που μας έστειλε ο Θεός... Ακολουθήστε τον Χριστό! Μη τον προδίδετε! Μη πέφτετε στον πειρασμό. Μη χάνετε την ψυχή σας μέσα στο αίμα της εκδικήσεως. «Μη νικώ υπό του κακού, αλλά νικά εν τω αγαθώ το κακόν» (Ρωμ. 12,21).

Μετά την εκτέλεσι της τσαρικής οικογένειας [25 Ιαν.], εκφώνησε επίσημη διαμαρτυρία στο όνομα της χριστιανικής συνειδήσεως, μένοντας όμως αυστηρά στα πλαίσια της πίστεως, δίχως να αναμειγνύεται στα πολιτικά. Απευθυνόμενος στους επαναστάτες, έγγραφε: «Δεν ανήκει σε μας να κρίνουμε το επίγειο πολίτευμα και κάθε πολίτευμα, που επιτρέπει ο Θεός, θα έχη την ευλογία μας, αρκεί να είναι όντως “στην υπηρεσία του Θεού”, επ’ αγαθώ των υπηκόων του». Αυτές του οι θέσεις προκάλεσαν ωστόσο το άσπονδο μίσος των άθεων και τον Ιούνιο του 1919, μόλις που διέφυγε μία απόπειρα δολοφονίας. Παρ’ όλα αυτά δεν έπαψε να κηρύττη την συγγνώμη και την συμφιλίωσι.

Το 1921, κατά τρόπο ακόμη πιο ύπουλο από τους αιματηρούς διωγμούς, ο διάβολος έβαλε να διεισδύση στην καρδιά της Εκκλησίας μία ομάδα εκκλησιαστικών αποκαλούμενη «Ζωντανή Εκκλησία», η οποία με το πρόσχημα δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων αποσκοπούσε στην σταδιακή εκκοσμίκευσι του κλήρου και σε καινοτομίες στην λατρεία, που υπονόμειναν τα ίδια τα θεμέλια της ορθοδόξου παραδόσεως.

Υπερασπίζοντας δυναμικά την παράδοσι ο άγιος Ιεράρχης έγγραφε: «Τελώντας τις ιερές Ακολουθίες σύμφωνα με το Τυπικό, του οποίου η προέλευσι φθάνει στους αρχαίους χρόνους και τηρείται σε όλη την Ορθόδοξο Εκκλησία, είμαστε ενωμένοι με την Εκκλησία όλων των αιώνων και ζούμε την ζωή της μίας Εκκλησίας... Η θεία ωραιότητα της λατρείας μας πρέπει να διατηρηθή αναλλοίωτη στην ορθόδοξη ρωσική Εκκλησία, ως η μεγαλύτερη και αγιώτερή της κληρονομιά».

Σε όλες αυτές τις δοκιμασίες, το 1922 μία τρομερή σιτοδεία έπληξε εκατομμύρια ανθρώπους. Ο πατριάρχης ωργάνωσε με όλες του τις δυνάμεις βοήθεια και

διέταξε να πουλήσουν τα πολύτιμα σκεύη, που δεν είχαν λειτουργική χρήση. Αρνήθηκε όμως παρά τις πιέσεις, να υποπέσει σε ιεροσυλία εκποιώντας τα σκεύη της λατρείας. Τον ίδιο χρόνο οι αρχές άρχισαν να κινούν δικαστική διαδικασία εναντίον κληρικών, που αντιδρούσαν στις μεταρρυθμίσεις της «Ζωντανής Εκκλησίας». Ο πατριάρχης Τύχων παρουσιάστηκε αυτοπροσώπως στο δικαστήριο, επικαλούμενος την αθωότητα των κατηγορουμένων και διακηρύσσοντας, ότι ήταν ο ίδιος μόνος υπεύθυνος για όσα τους καταμαρτυρούσαν. Συνελήφθη στις 6 Μαΐου 1922, καθαιρέθηκε από ιεράρχες της «Ζωντανής Εκκλησίας», και παρέμεινε φυλακισμένος μέχρι τον Ιούνιο του επόμενου έτους. Κρατούμενος σε απομόνωση στην φυλακή και μη έχοντας επαφή με τον έξω κόσμο, παρά μόνο μέσω των εφημερίδων του καθεστώτος, που διακήρυτταν τις επιτυχίες της «Ζωντανής Εκκλησίας», ο πατριάρχης έφθασε να πιστεύει, ότι η Εκκλησία είχε καταλυθεί ολότελα και ότι χρέος του ήταν να απελευθερωθεί, για να σώσει ό,τι ήταν ακόμη δυνατό να περισωθεί. Αναγνωρίζοντας και αποδεχόμενος κατηγορίες, που κατέθεσαν ψευδώς για το πρόσωπό του, έλεγε: «Ας χαθή το όνομά μου από την ιστορία, αρκεί να μπορέσει να ζήσει η Εκκλησία!». Τον ελευθέρωσαν τον Ιούνιο 1923, και εξακολούθησε να αγωνίζεται με όλες του τις δυνάμεις εναντίον της απατηλής «Ζωντανής Εκκλησίας», αφορίζοντας όλους τους κληρικούς της και όσους μετείχαν στις προσευχές και στα μυστήριά της. Τον Δεκέμβριο 1924, σώθηκε από νέα απόπειρα δολοφονίας και έκτοτε παρενοχλούμενος διαρκώς από μηχανορραφίες και εξωτερικές πιέσεις κατέληξε σε σωματική και νευρική εξάντληση. Νοσηλεύθηκε τον Ιανουάριο 1925 και αναπαύθηκε από τους αγώνες του για να εισέλθει στην ουράνια χορεία των αγίων ομολογητών, την ημέρα του Ευαγγελισμού, έχοντας προφέρει αυτά τα λόγια: «Τώρα πηγαίνω να κοιμηθώ... βαθείά και για καιρό. Η νύκτα θα είναι μακρά, σκοτεινή».

Άγιος Τύχων Πατριάρχης Μόσχας

Άγιος Τύχων Πατριάρχης Μόσχας

Συναξαριστής....., Μάρτιος, 250-253.

Νέος Συναξαριστής..., Μάρτιος, 254-259.

Πηγή: ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ 19ου ΚΑΙ 20ου ΑΙΩΝΑ. ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ. ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΥΝΟΔΙΑ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ, ΙΕΡΑ ΚΑΛΥΒΗ "ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ Α΄" ΝΕΑ ΣΚΗΤΗ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ 2013. ΣΕΛ. 94-97.